

ความหมายและคุณค่าของความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท: การศึกษาด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องจากภาพวาด

Meanings and Values of Love among Adolescents with Quarrel Behaviors: A Study of Story-Telling Based on Drawing Approach

นิพนธ์ต้นฉบับ

Original Article

จันทนา เกิดบางขม^{1*}, สายใจ พัวพันธ์² และ สงวน ธาณี²

¹ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
² กลุ่มวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

* ติดต่อผู้พิมพ์: jantana_ct@hotmail.com

วารสารไทยเภสัชศาสตร์และวิทยาการสุขภาพ 2554;6(1):52-60

Jantana Koedbangkham^{1*}, Saichai Puapan² and Sanguan Thane²

¹ Master degree student (Nursing Science), Faculty of Nursing, Burapha University
² Department of Mental Health and Psychiatric Nursing, Faculty of Nursing, Burapha University

* Corresponding author: jantana_ct@hotmail.com

Thai Pharmaceutical and Health Science Journal 2011;6(1):52-60

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์: เพื่อศึกษาความหมายและคุณค่าของ “ความรัก” ของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยประยุกต์จากทฤษฎีการดูแลมนุษย์ของ Watson และทฤษฎีความรักของ Fromm **วิธีการศึกษา:** ผู้ให้ข้อมูล คือนักศึกษาหญิง 5 คน และชาย 5 คนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี มีประวัติเป็นผู้ก่อเหตุทะเลาะวิวาทและได้รับบทลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่ง ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจงรวบรวมข้อมูลโดยใช้เทคนิคการเล่าเรื่องจากภาพวาดร่วมกับการใช้คำถามแบบกึ่งโครงสร้างในการสนทนาเชิงลึก นำข้อมูลมาวิเคราะห์เชิงใจความหลัก **ผลการศึกษา:** พบว่าวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทให้ความหมายของ “ความรัก” ไว้ 5 ความหมาย ได้แก่ 1) ความรักคือการให้ด้วยใจ 2) ความรักคือการอยู่เคียงข้าง ร่วมทุกข์ร่วมสุข 3) ความรักคือการเปิดใจยอมรับตัวตนที่แท้จริงของผู้อื่น 4) ความรักคือการดูแลเอาใจใส่ห่วงใยกัน และ 5) ความรักคือความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด โดยความตั้งใจและการกระทำที่ปรากฏในเรื่องเล่าของวัยรุ่นสะท้อนคุณค่าของ “ความรัก” ไว้ 6 ลักษณะ ได้แก่ 1) รู้จักรักแล้วอยากเป็นคนดี 2) รู้จักรักแล้วไม่เครียด รู้จักวิเศษคือคลาย 3) รู้จักรักแล้วชีวิตได้รับการหล่อเลี้ยง 4) รู้จักรักแล้วรู้จักดำเนินชีวิต 5) รู้จักรักแล้วรู้จักเติมสุขให้ผู้อื่น และ 6) รู้จักรักแล้วรู้จักทำเพื่อผู้อื่น **สรุป:** ผลการศึกษาในสะท้อนถึงทัศนคติเกี่ยวกับความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ซึ่งชี้แนะให้พยาบาล บุคลากรสุขภาพ และผู้ที่เกี่ยวข้องปฏิบัติกับวัยรุ่นด้วยความจริงใจ เอาใจใส่ และยอมรับ เปิดโอกาสให้วัยรุ่นมีอิสระในการแสดงออกตามทัศนคติดังกล่าวและเป็นที่ยอมรับ ซึ่งจะช่วยให้วัยรุ่นสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ: ความรัก, วัยรุ่น, วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท, การเล่าเรื่อง, การวาดภาพ

Abstract

Objective: To explore meanings and values of “love” among adolescents with quarrel behavior, based on Watson’s Human Care theory and Fromm’s Theory of Love. **Methods:** Ten participants, 5 female and 5 male students studying in the vocational schools under the Ministry of Education, Chon Buri, were purposively selected. All participants had experiences involving fighting and had been formally disciplined by their schools. Story-telling with drawing together with in-depth interview was used in data collection. Semi-structured questions guided the interview. Thematic technique was utilized for data analysis. **Results:** The findings indicated 5 meanings of “love” among these adolescents which consisted of 1) love is willingness to offer, 2) love is being there, 3) love is being open-minded and accepting the others’ self, 4) love is caring and being considerate, and 5) love is being involved. Through story-telling, willingness and acts representing 6 values of “love” emerged. When they knew love, they desired to be a good person, felt relaxed and relieved, felt nourished, knew how to appreciate life, knew how to make others happy, and knew how to do for others. **Conclusion:** Concepts of “love” in adolescents with quarrel behaviors were revealed. Nurses and related professionals should deal with adolescents as who they are, with care and acceptance. Adolescents should be allowed to express freely with accepting manners so that developmental skills to live with others in a productive way could be promoted.

Key words: love, adolescent, quarrel behavior, story-telling, drawing

บทนำ

พฤติกรรมทะเลาะวิวาทเป็นพฤติกรรมใช้ความรุนแรงของวัยรุ่นที่นับวันจะเกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้นในสังคมไทย จากรายงานสถิติที่ผ่านมา พบว่าการก่อเหตุทะเลาะวิวาทเพิ่มขึ้นเกือบเท่าตัวภายในช่วงเวลา 2 ปี กล่าวคือจำนวนเหตุทะเลาะวิวาทเพิ่มจาก 718 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2550 เป็น 1,010 ครั้ง ในปี พ.ศ. 2552¹ โดยการศึกษาที่ผ่านมา พบว่า

พฤติกรรมการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มนักศึกษาอาชีวศึกษานั้น เป็นการแสดงหรือสะท้อนสัญลักษณ์ของความรักที่ตนเองมีต่อเพื่อนและพวกพ้องของตน รวมถึงการปกป้องและเชิดชูสถาบันการศึกษาที่ตนกำลังศึกษาอยู่^{2,3} อย่างไรก็ดี วัยรุ่นกลุ่มนี้มักถูกมองว่าเป็นผู้ที่สร้างปัญหาให้กับสังคม เป็นพวกที่ต่อต้านกฎระเบียบ และประพฤติดนขัดกับบรรทัดฐาน

ของสังคม อีกทั้งพฤติกรรมก่อเหตุทะเลาะวิวาทยังถูกมองว่าเป็นต้นตอของปัญหาสังคมอื่น ๆ อาทิ การใช้สารเสพติด การพนันและการก่ออาชญากรรม เป็นต้น⁴ แต่การศึกษาของสุภาวดี มั่นจิระ³ และศรีนันท์ เพชรทองคำ⁵ ได้ชี้ชัดว่าการกระทำของวัยรุ่นดังกล่าวเพียงแต่มุ่งที่จะทดลองและหาหนทางสร้างเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ให้กับตนเองและพรรคพวก และมุ่งเพียงแค่สะท้อนความรู้สึกรักและหวงแหนในกลุ่มและสถาบันของตนเพียงเท่านั้น โดยไม่ได้มุ่งเจตนาที่จะทำร้ายสังคมแต่อย่างใด

ปรัชญาแนวคิดมนุษยนิยมมีความเชื่อเกี่ยวกับมนุษย์และชีวิตว่า มนุษย์เกิดมาเพื่อดูแลและรับใช้กันและกัน ชีวิตมนุษย์คือชีวิตแห่งความสัมพันธ์และการกระทำ การดำเนินชีวิตที่มีความหมายคือการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับบุคคลอื่น เพื่อให้ตนเองมีความสุขความรักจึงเป็นสิ่งสำคัญในการดำรงอยู่ของมนุษย์ แม้ว่าความรักจะมีอยู่แล้วในตัวมนุษย์ทุกคน แต่จิตใจมนุษย์ก็ต้องการความรักและการดูแลเอาใจใส่จากบุคคลรอบข้างเป็นอย่างมากด้วย อย่างไรก็ตาม การมอบความรักให้แก่กันและกันบ่อยครั้งมักเป็นเรื่องที่ถูกทะเลาะหรือมองข้ามไป อีกทั้ง ในบางครั้งคนเราไม่ได้พร้อมที่จะมอบความรักให้แก่กันและกันเสมอไป⁶ ปัญหาที่มักพบได้ในคนส่วนใหญ่ คือ การยึดเอาตนเองเป็นศูนย์กลางของความรัก ความต้องการจะเป็นผู้รับความรักมากกว่าจะเป็นผู้ให้⁷ การขาดความเข้าใจที่แท้จริงว่า ความรักทำให้จิตใจของคนเรารู้สึกอึดอัด ไม่ใช่การมีความสัมพันธ์กันแต่เพียงทางกายเท่านั้น รวมถึงวิธีการที่คนเราหยิบยื่นความรักให้แก่กันและกันอย่างไม่ถูกต้อง⁸ จากมุมมองที่กล่าวมาข้างต้นอาจกล่าวได้ว่า วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทเป็นบุคคลที่มีความรักและแสดงออกถึงความรักของตนหากแต่วิธีการและผลกระทบไม่เป็นไปในทางที่สร้างสรรค์หรือเกิดประโยชน์ ในขณะที่นักวิชาการและสังคมส่วนใหญ่มุ่งสนใจศึกษาถึงผลกระทบของความรุนแรงและวิธีการจัดการ ผู้วิจัยมีความต้องการที่จะค้นหาอีกแง่มุมหนึ่งเกี่ยวกับ “ความรัก” ว่า วัยรุ่นกลุ่มนี้ให้ความหมายและคุณค่าของความรักอย่างไร โดยเชื่อว่าการเปิดพื้นที่ให้วัยรุ่นกลุ่มนี้มีโอกาสแสดงออกซึ่งความรักอาจเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยให้วัยรุ่นและสังคมส่วนใหญ่เข้าใจกันและกันมากขึ้น

เท่าที่ผ่านมา การศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ “ความรัก” เป็นสิ่งที่ไม่ง่ายนัก เนื่องด้วยความรักเป็นเรื่องนามธรรมเป็นส่วนใหญ่ โดยงานวิจัยที่ผ่านมาักมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับทัศนคติของบุคคลที่มีต่อความรักเป็นสำคัญ³ ซึ่งเป็นการศึกษาในมุมมองกว้าง การศึกษาเกี่ยวกับ “ความหมายและคุณค่าของความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท” นั้นเป็นเรื่องของการประเมินคุณค่าซึ่งเกิดขึ้นอย่างลับซับซ้อนจากภายในตัวบุคคลที่เกี่ยวข้อง รวมถึงความเข้าใจทัศนคติ อารมณ์ และความรู้สึกของบุคคลที่สามารถแปรเปลี่ยนได้เสมอ ดังนั้น หากจะศึกษาประเด็นดังกล่าวด้วยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงปริมาณจึงเป็นไปได้ยาก ทั้งในแง่การวิเคราะห์และตีความให้ครบถ้วนและชัดเจน

ในช่วงที่ผ่านมา นักวิชาการหลายท่านได้พยายามศึกษาเพื่อให้ได้ความหมายของความรักที่ชัดเจนในความหมายเดียว แต่

ท้ายที่สุดก็ไม่สามารถระบุความหมายของความรักเพียงความหมายเดียวได้ เนื่องจากความรักสามารถจำแนกได้หลายมุมมอง หลายมิติ ดังที่กล่าวไว้ข้างต้น อีกทั้งคำที่สะท้อนถึงความรักนั้นยังมีอยู่หลายคำอีกด้วย จึงเป็นการยากที่จะอธิบายให้ครบถ้วนได้ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาครั้งนี้จึงได้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพด้วยเทคนิคการเล่าเรื่องจากภาพวาดร่วมกับการสนทนาเชิงลึก โดยหวังว่าวิธีการดังกล่าวจะช่วยให้บุคคลโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ที่ได้รับบาดเจ็บจากประสบการณ์ที่ยากจะบอกเล่าเป็นคำพูด และช่วยให้ผู้ที่มีความเปราะบางในชีวิตให้สามารถสื่อสารสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจ ความคิดเห็นส่วนตัวหรือสิ่งที่เป็นนามธรรมออกมาได้ง่ายขึ้นโดยไม่ถูกจำกัดด้วยรูปแบบของคำพูด⁹ ซึ่งผลจากการศึกษาครั้งนี้อาจเป็นประโยชน์สำหรับพยาบาลที่ทำงานด้านสุขภาพจิต บุคลากรในทีมสุขภาพอื่น ๆ รวมทั้งผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการทำความเข้าใจในตัวคนที่แท้จริงของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เพื่อเปิดโอกาสและส่งเสริมให้วัยรุ่นกลุ่มนี้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้อย่างสร้างสรรค์

จากคำถามการวิจัยที่ว่าวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทให้ความหมายและคุณค่าของความรักว่าอย่างไร การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหมายและคุณค่าของความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยกรอบแนวคิดในการศึกษานี้ นำมาจากทฤษฎีความรักของ Fromm⁷ และทฤษฎีการดูแลมนุษย์ของ Watson¹⁰ ที่เน้นการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ในการดูแล โดยผู้วิจัยทำความเข้าใจกับผู้ให้ข้อมูลด้วยท่าทีที่ไม่ตัดสินด้วยใจที่เปิดรับและพร้อมที่จะรับฟัง ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ด้วยการกระทำดังกล่าว ผู้วิจัยเชื่อว่าจะทำให้ผู้ให้ข้อมูลเกิดความรู้สึกปลอดภัยและไว้วางใจในตัวผู้วิจัย อันจะนำไปสู่การค้นหาค้นหาตนเอง การตระหนักรู้ในตนเอง และแสดงออกถึงตัวตน (self) ที่สะท้อนออกมาให้เห็นว่าตนแสดงออกถึงความรักที่มีต่อผู้อื่นอย่างไร

ตามหลักในการรับฟังวัยรุ่นกลุ่มนี้ ผู้วิจัยตระหนักตลอดเวลาว่าวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทใช้ชีวิตอยู่ภายใต้เงื่อนไขหรือบริบทของครอบครัวและสังคมที่ต่างกัน ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการหล่อหลอมอย่างความหมายและคุณค่าของความรักของวัยรุ่น ซึ่งความรักดังกล่าวสามารถแสดงออกได้หลายแง่มุม อาทิ ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อเป้าหมายของการดำเนินชีวิต เป็นต้น ส่วนในมิติของการเป็นผู้ให้และผู้รับนั้น ความรักนี้จะช่วยขับเคลื่อนให้วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทกระทำสิ่งต่าง ๆ ในทางสร้างสรรค์หรือเป็นประโยชน์เพื่อตนเองและคนที่ตนเองรัก

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยวิธีการสนทนาเชิงลึกร่วมกับเทคนิคการเล่าเรื่องจากภาพวาด โดยใช้แนวคำถามแบบกึ่งโครงสร้าง (semi-structured interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ 1) คำถามเกี่ยวกับบริบทของผู้ให้ข้อมูล สร้างขึ้นตามทฤษฎีของ Watson¹⁰ มีแนวคำถามทั้งหมด 6 ประเด็น อาทิ บริบททางสังคม

วัฒนธรรม และจิตสังคัมของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ประสพการณ์เกี่ยวกับความรักของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เป็นต้น ตัวอย่างคำถาม เช่น ครอบครัวของวัยรุ่นเป็นอย่างไร กลุ่มเพื่อนของวัยรุ่นเป็นอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับ ครอบครัวเป็นอย่างไร ความสัมพันธ์ระหว่างวัยรุ่นกับกลุ่มเพื่อน เป็นอย่างไร เมื่อนึกถึงความรัก วัยรุ่นนึกถึงใครหรือสิ่งใดบ้าง มี เหตุการณ์ใดบ้างที่สะท้อนถึงเรื่องราวความรักของวัยรุ่น เป็นต้น และ 2) คำถามที่ใช้ถามเรื่องราวที่อยู่ในภาพ เมื่อผู้ให้ข้อมูลวาด ภาพสะท้อนถึงความรักของตนเสร็จเรียบร้อยแล้ว ซึ่งผู้วิจัยสร้าง คำถามขึ้นโดยอาศัยแนวคิดของ Rose¹¹ มีทั้งหมด 9 คำถาม ตัวอย่างคำถาม เช่น ภาพวาดนี้มีองค์ประกอบอะไรบ้าง แต่ละ องค์ประกอบเกี่ยวข้องกันอย่างไร จากภาพวาดนี้ให้คำจำกัดความ ของคำว่า “ความรัก” ว่าคืออะไร เพราะเหตุใดจึงให้คำจำกัดความ แบบนั้น เป็นต้น ผู้วิจัยนำคำถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความตรงของเครื่องมือ แล้วจึงนำไปศึกษานำร่อง (pilot study) กับวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทที่มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกับ ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 1 ราย เพื่อตรวจสอบความชัดเจนของคำถาม รวมถึงวิธีการเข้าถึงผู้ให้ข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูล และระยะเวลาที่ ใช้เก็บข้อมูล นำผลที่ได้จากการศึกษานำร่องมาปรับปรุงคำถาม ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลโดยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติผู้ให้ข้อมูล ดังนี้ 1) เป็นวัยรุ่นที่กำลังศึกษาในโรงเรียนอาชีวศึกษา สังกัดกระทรวง ศึกษาธิการ จังหวัดชลบุรี 2) มีประวัติเป็นผู้ก่อเหตุทะเลาะวิวาท และ 3) เคยได้รับบทลงโทษอย่างใดอย่างหนึ่งจากสถาบันที่กำลัง ศึกษา โดยวางแผนให้ผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 10 ราย ซึ่งเมื่อสิ้นสุดการ สัมภาษณ์ 10 รายนี้พบว่าข้อมูลมีความอึดตัวมากพอ ผู้ให้ข้อมูล เป็นนักเรียนหญิงและชายอย่างละ 5 ราย มีอายุระหว่าง 16 - 19 ปี มีการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) 7 ราย และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) 3 ราย และแต่ละคนมีการก่อ เหตุทะเลาะวิวาทประมาณ 2 - 4 ครั้ง

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัย (ผู้นิพนธ์ที่ 1) เริ่มต้นด้วยการ สนทนาเชิงลึกเพื่อสอบถามเกี่ยวกับบริบท ครอบครัวและเพื่อนฝูง และประสพการณ์ทะเลาะวิวาท หลังจากนั้นจึงให้ผู้ให้ข้อมูลวาด ภาพเกี่ยวกับเรื่องราวความรักของตนเอง แล้วจึงสนทนาเชิงลึก เกี่ยวกับเรื่องราวในภาพ โดยสนทนาในห้องที่มีมิดชิด ภายใน โรงเรียนที่ศึกษาวิจัย ซึ่งอาจารย์ฝ่ายวิชาการเป็นผู้จัดเตรียมให้ ในกรณีที่ข้อมูลที่ไต่ยังไม่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์การวิจัย ผู้วิจัยเก็บข้อมูลครั้งที่ 2 ในประเด็นเดียวกันกับครั้งแรก แต่เริ่มต้น ด้วยการวาดภาพ แล้วจึงสนทนาเชิงลึกเกี่ยวกับเรื่องราวในภาพ จากการศึกษ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับผู้ให้ข้อมูลแต่ละคน 2 ครั้ง ผู้วิจัยบันทึกเทประหว่างการสนทนาและเขียนสะท้อนคิด (reflection) หลังจากเก็บข้อมูลทุกครั้ง เพื่อให้เกิดการตระหนักรู้ใน การทำหน้าที่ในฐานะผู้วิจัย ตลอดจนอารมณ์และความรู้สึกของ ผู้วิจัยที่มีต่อผู้ให้ข้อมูลในขณะที่เก็บข้อมูล เช่น เมื่อผู้ให้ข้อมูลไม่มา

ตามเวลาที่นัดหมายกันไว้หรือผู้วิจัยไม่สามารถติดต่อผู้ให้ข้อมูลได้ เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลไม่รับโทรศัพท์ เป็นต้น เมื่อเกิดกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยจะเกิดความรู้สึกในทางที่ไม่ดี อาทิ วิตกกังวล ไม่พอใจ ผู้วิจัยเขียนสะท้อนคิด อารมณ์และความรู้สึกของตนเองที่เกิดขึ้น ณ ขณะนั้น ผลจากการเขียนสะท้อนคิดจะทำให้ผู้วิจัยเกิดการรู้คิด และเข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นในทางที่ดี ตระหนักรู้ในตนเองในบทบาท ผู้วิจัย และคำนึงถึงสิทธิของผู้ให้ข้อมูล อันนำไปสู่การเก็บข้อมูลที่ ประสพผลสำเร็จ จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เชิงใจความหลัก (thematic analysis)¹² ซึ่งเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อระบุและ รายงานรูปแบบ (themes) ที่อยู่ในข้อมูลที่ได้มา โดยทำไป พร้อมกับการเก็บข้อมูล ทั้งนี้ ข้อมูลที่วิเคราะห์แล้ว (โดยผู้นิพนธ์ที่ 1) ได้รับการตรวจสอบความตรงของผลที่ได้จากการวิเคราะห์โดย คณะผู้วิจัย

สำหรับการพิทักษ์สิทธิของผู้ให้ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ผ่านการ เห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาจริยธรรมบัณฑิตศึกษา คณะ พยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา (หนังสืออนุมัติเลขที่ 78-2553 วันที่ 15 ตุลาคม 2553) และได้รับการยินยอมจากผู้ให้ข้อมูลก่อน เริ่มเก็บข้อมูล ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนและเวลาในการเก็บข้อมูล และ สิทธิต่าง ๆ ได้แก่ สิทธิที่จะถอนตัว ไม่ตอบคำถามที่ไม่ต้องการ ตอบ ยุติการสนทนา และสิทธิที่จะปฏิเสธการบันทึกเทป โดยไม่มี ผลกระทบใด ๆ ข้อมูลที่ได้จะถูกเก็บเป็นความลับ และการ นำเสนอข้อมูลทำในภาพรวมและเผยแพร่ในเชิงวิชาการเท่านั้น

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยสามารถนำเสนอได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ความหมายของ “ความรัก” ตามทัศนะของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะ วิวาท และส่วนที่ 2 คุณค่าของ “ความรัก” ตามทัศนะของวัยรุ่นที่ ก่อเหตุทะเลาะวิวาท โดยมีรายละเอียดดังนี้

ส่วนที่ 1 ความหมายของ “ความรัก” ตามทัศนะของ วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทให้ความหมายของ “ความรัก” จำแนกออกเป็น 5 ความหมาย ดังนี้

ความหมายที่ 1 ความรัก คือ การให้ด้วยหัวใจ เป็นการ แสดงออกถึงการมอบหรือกระทำสิ่งที่ดีที่ตนคิดว่ามีคุณค่าให้กับ บุคคลที่ตนรักด้วยความปรารถนาดีและความเต็มใจอย่างเต็มที่ เต็มแรงของตน โดยไม่คำนึงว่าจะได้รับสิ่งตอบแทนหรือไม่ ดัง ตัวอย่างต่อไปนี้

นิต (นามสมมติ) เล่าว่า ตนเป็นลูกสาวคนโต พ่อแม่ดูแลอย่าง ดี นิดรู้สึกได้ถึงความรักจากพ่อแม่ที่คอยจัดหาจัดเตรียมสิ่งจำเป็น ในชีวิตประจำวันให้อย่างไม่ขาดตกบกพร่อง แม้ว่านิตเคยทำผิด เรื่องก่อเหตุทะเลาะวิวาท แม่ก็ยังคงช่วยเหลือและปรารถนาให้นิต

ได้รับสิ่งที่ดีในชีวิตเสมอ แม่อยากให้นิดเรียนหนังสือสูง ๆ มีอนาคตที่ดี สำหรับแฟนและเพื่อนจะเป็นผู้ที่คอยให้การช่วยเหลือ นิดอยู่เสมอ ๆ จนนิดสัมผัสได้ว่าพวกเขาทำด้วยความเต็มใจ และไม่เคยเรียกร้องสิ่งใดเป็นการตอบแทน นิดให้ความหมายของความรักว่า “การให้สิ่งที่ดีสิ่งที่สวยงามแก่คนที่เรารัก” และ “การให้ด้วยความปรารถนาที่จะให้ด้วยความเต็มใจโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน” โดยภาพวาดและคำพูดที่แสดงถึงความคิด ดึงกล่าวมีดังต่อไปนี้

(ภาพวาดครั้งแรกของนิด)

(ภาพวาดครั้งที่สองของนิด)

“... ตอนที่หนูมีเรื่องจะโดนไล่ออกอยู่แล้ว แม่บอกว่าจะไม่ให้เรียนแล้วแต่สุดท้าย แม่ก็บอกว่า ยังไงก็ลูก แม่ก็รัก แม่บอกว่าอยากให้นิดเรียน อยากให้หนูมีอนาคตที่ดี แม่ก็ช่วยเรา”

“... ความรักเป็นสิ่งที่สวยงาม เหมือนดอกกุหลาบดอกหนึ่งที่ผลิดอกมาแล้วมันสวย เวลาเรารักใคร เราก็อยากจะมอบดอกกุหลาบให้กับคนที่เรารัก ...”

“... ความรักหมายถึงเราให้ด้วยความเต็มใจให้โดยไม่หวังผลตอบแทนให้ด้วยความรู้สึกที่ดีที่อยากให้ ...”

“น้ำ” (นามสมมติ) ถ่ายทอด “ความรัก” ออกมาเป็นภาพของน้ำกับแม่ผ่านเหตุการณ์ที่น้ำหนีออกจากบ้านและแม่ก็ออกตามหาจนเจอ แม่อ่อนวอน ขอร้องให้น้ำกลับไปอยู่บ้านเหมือนเดิม และขอไม่ให้หนีออกจากบ้านอีก น้ำรู้ตัวว่าได้ทำผิดต่อแม่ไว้มาก จนไม่น่าที่จะได้รับการอภัยจากแม่แล้ว แต่แม่อังคังแสดงความรัก ความห่วงใย และให้โอกาสน้ำอยู่เสมอ ความรักนี้คือ “การให้โอกาสและการสนับสนุนแม่จะกระทำผิดพลาด” ดึงเห็นได้จากคำพูดและภาพต่อไปนี้

(ภาพวาดครั้งแรกของน้ำ)

“... เมื่อก่อนหนูทำอะไรแล้วไม่ได้ หนูจะโวยวาย ปาของใส่แม่ ทำลายข้าวของต่อหน้าแม่ ที่บ้านอาอาเกลียดหนูหมด หนูเคยหนีใจแม่ แล้วหนีออกจากบ้าน ก่อนไปหนูก้าวร้าวกับแม่มาก หนูคิดว่าหนูไม่สมควรได้รับความรักจากแม่แล้ว แต่แม่ก็ตามหาหนูจนเจอ แล้วแม่ก็ร้องไห้ บอกว่าให้หนูกลับก็ยอม ให้หนูกลับบ้าน ไม่ให้หนีออกจากบ้านอีก หนูถึงรู้ว่าแม่รักหนู ...”

ความหมายที่ 2 ความรักคือการอยู่เคียงข้าง ร่วมทุกข์ ร่วมสุข เป็นการแสดงออกถึงความผูกพันที่มีต่อกันและไม่ทอดทิ้งกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อเผชิญปัญหาหรืออยู่ในช่วงเวลาที่คับขัน จนบางครั้งอาจไม่คำนึงถึงสวัสดิภาพของตนเองแต่อย่างใด ดึงตัวอย่างต่อไปนี้

“นนท์” (นามสมมติ) วาดภาพครั้งแรกเป็นภาพเด็กวัยรุ่นซึ่งมีทั้งที่แสดงท่าทางรักใคร่ปรองดองกันและทะเลาะวิวาทกัน ส่วนครั้งที่สองวาดเป็นภาพคนกำลังดูแลต้นไม้ ซึ่งสะท้อนถึงการลงมือกระทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อคนที่เรารัก ดึงเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

(ภาพวาดครั้งแรกของนนท์)

(ภาพวาดครั้งที่สองของนนท์)

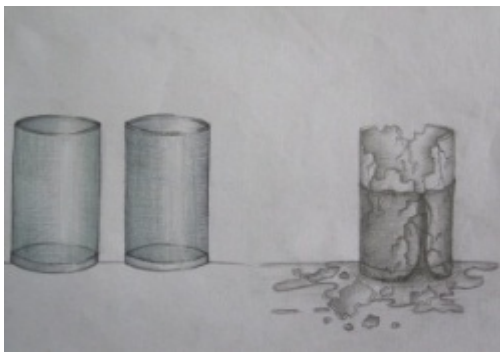
นนท์เล่าโดยเน้นถึงประสบการณ์ความรักที่ได้รับจากเพื่อนว่า เมื่อมีเรื่องทะเลาะวิวาทกับคู่อริไม่ว่าจะด้วยสาเหตุใดก็ตาม นนท์จะมีเพื่อนอยู่เคียงข้างเสมอ มาช่วยเหลือทุกครั้ง เพื่อนไม่เคยทอดทิ้งให้นนท์ต่อสู้กับคู่อริคนเดียว และนนท์เองก็กระทำแบบเดียวกันนี้กับเพื่อน ๆ ด้วย ดังคำกล่าวดังนี้

“... ภาพนี้เป็นความรักเพื่อนที่ร่วมทุกข์ร่วมสุขกับเรา ตอนผมมีเรื่องก็โทรตามเพื่อนมาช่วยพอเพื่อนมาผมก็เลยไล่ล่อกับพวกมันเลย ถ้าเพื่อนมีปัญหา คำก็มาตามผม ผมก็ไปช่วย ไม่เคยปฏิเสธครับ ...”

“... ความรักคือการลงมือทำทุกอย่างจนสุดความสามารถ ไม่มีขอบเขต เรื่องเรียนก็ช่วยเหลือกันเต็มที่ พอทะเลาะก็ช่วยเหลือกันหมด ไม่ทิ้งเพื่อน ไม่หนีกลับจนกว่าเพื่อนจะบอกยอมหรือยอมทั้งคู่ครับ ...”

ความหมายที่ 3 ความรักคือการเปิดใจยอมรับตัวตนที่แท้จริงของผู้อื่น เป็นการแสดงออกถึงยอมรับฟังความคิดเห็น ยอมรับบุคคลที่ตนรักในสภาพที่เขาเป็น ไม่ว่าเป็นส่วนดีหรือไม่ดีก็ตาม อีกทั้งยังเป็นการให้เกียรติและเคารพความเป็นเนื้อแท้ของบุคคลอย่างเข้าใจ ดังตัวอย่างเช่น

“เต่า” (นามสมมติ) สะท้อนถึงตนเองที่อยู่ในครอบครัวที่ไม่รักกัน พ่อไม่เปิดใจยอมรับฟังแม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตอนที่พ่อมีภรรยาใหม่ เต่าคิดว่าพ่อไม่ยอมรับฟังเหตุผลใด ๆ ทั้งสิ้น จนในที่สุดครอบครัวก็แตกแยก ในการสนทนาครั้งที่สองเต่าวาดภาพแก้วแตก เปรียบเหมือนตนเองที่ไม่ยอมรับฟังผู้อื่นง่าย ๆ ซึ่งแตกต่างกับคนที่รักกันที่เป็นเหมือนแก้วเปล่า พร้อมทั้งจะรับการเติมน้ำเข้ามา การมีความรักจะทำให้อยู่ร่วมกันได้เหมือนแก้วเปล่า 2 ใบที่วางอยู่คู่กัน ดังเห็นได้จากภาพและคำกล่าวต่อไปนี้

(ภาพวาดครั้งที่สองของเต่า)

“... ผมอยู่ในครอบครัวที่ไม่รักกัน พ่อไม่เคยฟังแม่เลย แม่จะพูดจะทำอะไร พ่อก็ไม่ฟัง ตอนนี้แม่บอกอะไร เตื่อนอะไร ผมก็ฟังแม่ ผมอยากชดเชยให้กับแม่ ...”

“... หน้าผมเป็นเหมือนแก้วเปล่า คือรับฟังผม ไม่ใช่คำเป็นคนพูดแล้วให้เราฟัง คำจะเป็นคนรับฟังเหตุผลของเรามากกว่า ผมจึงรู้สึกดีกับน้ำ รู้สึกว่าคำเป็นห่วงเรามาก คงไม่ต่างอะไรกับแม่ที่รักเรา ...”

“... ความรักของผมเปรียบเหมือนแก้วใส ๆ ที่ยังว่างเปล่าอยู่ คือยอมรับความคิดเห็น ยอมรับเหตุผลของคนที่เรารักและรักเราอย่างเต็มที่ ให้คำแสดงความคิดเห็นมาแล้วเรารับ มันถึงจะเรียกว่ารักกันครับ ...”

ความหมายที่ 4 ความรักคือการดูแลเอาใจใส่ห่วงใยกัน เป็นการแสดงออกถึงความสนใจ ห่วงใยในบุคคลที่เรารัก เป็นการปฏิบัติตนรักโดยมุ่งหวังให้เขามีชีวิตที่มีสวัสดิภาพ ดำเนินชีวิตอย่างปลอดภัยและมีความสุข ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“แนน” (นามสมมติ) ถ่ายทอดเรื่องราว “ความรัก” ของตนเอง ในการสนทนาครั้งแรก แนนเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัวและแฟน ซึ่งเป็นผู้ที่คอยให้การดูแลเอาใจใส่ห่วงใยในตัวแนนอย่างดีมาโดยตลอด ดังที่แนนเล่าว่า

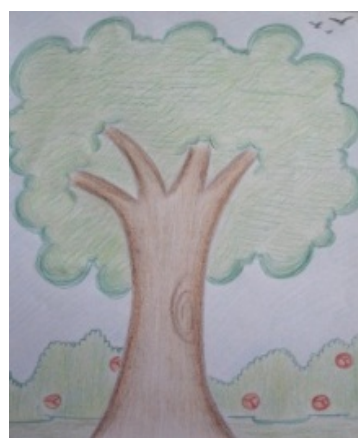
“... เป็นรูปแฟน คำรักหนูมาก ดูแลเทคแคร์ดีทุกอย่าง ตอนเช้าทุกวันคำจะซื้อปาท่องโก๋ กล้วย ข้าวเหนียวเอามาให้ เพราะคำรู้ว่าหนูไม่ได้กินข้าวเช้ามา หนูปวดท้องคำก็ไปขอยาที่ห้องพยาบาลให้ บางทีหนูใส่เสื้อรัด กระดุมมันปรี คำก็ไปซื้อเข็มกลัดมาติดให้ กลัวนมหนูออก ...”

(ภาพวาดครั้งแรกของแนน)

และในการสนทนาครั้งที่สอง แนนเปรียบเทียบความรักกับการดูแลต้นไม้ โดยเล่าว่า

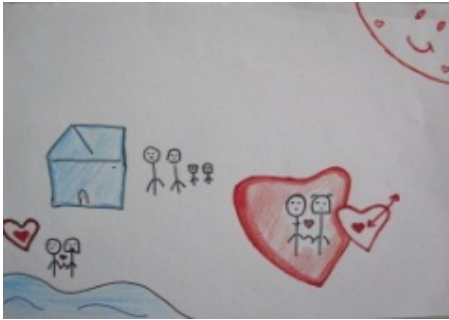
“ความรักก็เหมือนการดูแลต้นไม้ ถ้าเราไม่ดูแลมัน ไม่รดน้ำ พรวนดิน ใส่ปุ๋ย ไม่ทำอะไรกับมันเลย มันก็จะค่อย ๆ เหี่ยวแห้งตายไป ... ก็เหมือนกับความรัก ถ้าเราไม่ดูแล ไม่สนใจ มันก็ไม่เติบโต ความรักก็จิตใจจางลง ขาดความรักก็เหมือนกับว่าไม่มีใครมาดูแล ไม่เอาใจใส่กัน มันก็รู้สึกไม่มีชีวิตชีวา” โดยคำกล่าวดังกล่าวสะท้อนในภาพต่อไปนี้

(ภาพวาดครั้งที่สองของแนน)

ความหมายที่ 5 ความรักคือความผูกพันใกล้ชิด เป็นความรู้สึกที่เกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน ได้ใกล้ชิดสนิทสนมกับคนที่เรารัก และโยงใยถึงความรู้สึกอบอุ่น รู้สึกมีความสุขเมื่อได้อยู่ใกล้ชิดกันท่ามกลางบุคคลที่ตนรัก ดังตัวอย่างเช่น

“จุ่ม” (นามสมมติ) ครั้งแรกวาดเป็นภาพของตนเองได้อยู่กับคนที่ตนรักคือพ่อแม่และแฟนใช้เวลาอยู่ร่วมกัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ส่วนครั้งที่สองวาดเป็นภาพต้นไม้สะท้อนถึงความรักที่เปรียบเหมือนต้นไม้ที่ปลูกอยู่ด้วยกันหลาย ๆ ต้น ทำให้รู้สึกถึงความอบอุ่น จุ่มต้องการให้ครอบครัวรักกัน ทุกคนอยู่พร้อมหน้าพร้อมตากัน ดังเห็นได้จากภาพต่อไปนี้

(ภาพวาดครั้งแรกของจุ่ม)

(ภาพวาดครั้งที่สองของจุ่ม)

“... อยากให้ครอบครัวเราได้อยู่ด้วยกันครบทั้ง 4 คน ได้ไปเที่ยวด้วยกัน มันรู้สึกอบอุ่น มีความสุข ถ้าเป็นพ่อกับแม่ ก็อยากให้เค้าอยู่ด้วยอยู่ใกล้ ๆ เรา อยู่กับเราทุกวัน ถ้าเป็นแฟน ขอแค่ได้เจอกันทุกวันไม่ต้องนานก็ได้ วันไหนเจอกันไม่ได้ ก็ให้โทรหากัน ...”

“... ความรัก ก็เหมือนกับเราได้อยู่ใกล้ ๆ คนที่เรารัก เหมือนอยู่กับพ่อกับแม่กับน้อง เราก็กินมีความสุข รู้สึกอบอุ่น เหมือนกับต้นไม้ที่ปลูกด้วยกันหลายต้น เป็นสวน ก็ทำให้สดชื่น มีความสุข ...”

ส่วนที่ 2 คุณค่าของ “ความรัก” ตามทัศนะของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท

วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทให้คุณค่าของ “ความรัก” ไว้ 6 ลักษณะดังนี้

ลักษณะที่ 1 “รู้จักรักแล้วอยากเป็นคนดี” การได้สัมผัสถึงความรักแล้วตระหนักรู้ถึงผลจากการกระทำของตนเองที่ผ่านมา เกิดความรู้สึกเสียใจและรู้สึกสำนึกผิดภายในจิตใจ จนอยากที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้นเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของตนเองและเพื่อคนที่ตนรัก ดังคำกล่าวดังนี้

“... ความรักที่ดีทำให้เราสบายใจ แต่ความรักที่ไม่ดีทำให้เราเจ็บตัว มีแต่เรื่องให้ปวดหัว น่าง่วง ก็พยายามใจเย็น ๆ ไม่ใจร้อน บังคับตัวเองมาก ๆ รักคนอื่นให้มาก ๆ ครับ ...” (ไอ้ต)

“... ไม่ก้าวร้าวกับแม่แล้ว แม่พูดคำเดียว ไม่ก็คือไม่ จบ ไม่เข้าซีไม่ อาละวาดเหมือนแต่ก่อน ...” (น้ำ)

“... ผมอยากจะลบด้านที่ไม่ดีออกให้หมดเลย ความใจร้อน ไม่ฟังเหตุผล เอาความคิดตัวเองเป็นใหญ่ วันที่ผมโดนไล่ออก ผมเห็นพ่อร้องไห้ ผมรู้สึกผิดที่ทำให้พ่อเสียใจ อยากลดความใจร้อนลงครับ ...” (เต๋า)

ลักษณะที่ 2 “รู้จักรักแล้วไม่เครียด รู้จักวิธีคลายเครียด” ความรักช่วยปรับหรือลดอารมณ์และความรู้สึก อาทิ โมโห โกรธ เครียด ทำให้บุคคลมีอารมณ์และความรู้สึกในทางที่มีความสุข ไม่เครียด ดังคำกล่าวดังนี้

“... ความรักช่วยปรับอารมณ์ให้ดีขึ้น ไม่โมโหร้ายเหมือนก่อน แต่ก่อนหนูด่าแฟนเก่งมาก ...” (แนน)

“... ความรักทำให้ชีวิตมีความสุข ไม่เครียด ซ้ำทุกวัน บางครั้งประชุมสาย (คุยโทรศัพท์ด้วยกันมากกว่า 2 คน) แล้วไม่ชอบนิสัยบางอย่างของเพื่อนในกลุ่ม เราก็จะบอกมัน เพื่อนเค้าก็จะปรับตัว ...” (ตาล)

ลักษณะที่ 3 “รู้จักรักแล้วชีวิตได้รับการหล่อเลี้ยง” ความรักช่วยหล่อเลี้ยงและค้ำจุนชีวิตของบุคคล ทำให้ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข มีกำลังใจที่จะดำรงชีวิตอยู่ต่อไป และสามารถรับรู้ได้ถึงความรู้สึกอึดอึดใจจากการดำเนินชีวิตด้วยความรัก ดังคำกล่าวดังนี้

“... การมีความรักมันทำให้ชีวิตเรามีแรง อยากมีชีวิตอยู่ต่อไป เพราะเรารู้ว่ามีคนที่ห่วงเรา และมีคนให้เราเป็นห่วง ทำให้เรามีกำลังใจในการดำเนินชีวิต ...” (บีมี)

“... ตั้งแต่หนูหนีออกจากบ้านแล้วแม่ตามหาหนู หนูรู้สึกรักแม่มาก ทุกวันนี้เห็นหน้าแม่ก็มีความสุขแล้ว กลับไปเห็นหน้าแม่ก็คิดว่า มีคนคอยห่วง คอยรักเรา แค่นี้หนูพอเลย ไม่ต้องอะไรอีกแล้ว ...” (น้ำ)

ลักษณะที่ 4 “รู้จักรักแล้วรู้จักดำเนินชีวิต” ความรักก่อให้เกิดแรงจูงใจและความหวังในชีวิต คนที่มีความรักจะมีพลังชีวิตเพื่อปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความสุขและสดชื่นในชีวิต อีกทั้งยังทำให้ชีวิตมีความหวัง ดำเนินชีวิตต่อไปอย่างมีเป้าหมาย รู้ว่าจะต้องทำอะไรและทำไปเพื่อใคร ดังคำกล่าวดังนี้

“... ความรักทำให้เรามีความหวังในชีวิตว่าจะทำอะไรต่อไป ทำให้เรามีแผนว่าพรุ่งนี้เราจะทำอะไร จะดำเนินชีวิตยังไง จะไปทางไหนดี ...” (บีมี)

“... ตั้งแต่พ่อแม่เลิกกัน ครอบครัวก็ขาดความรัก คนที่อยู่ข้างหลัง เหมือนมันไม่เต็ม ผมเจอมากับตัว ถ้าผมมีครอบครัวผมก็ไม่อยากให้เป็นแบบนั้น ต้องพยายามปรับตัวเข้าหากัน ถึงจะไปได้...” (เต่า)

ลักษณะที่ 5 “รู้จักรักแล้วรู้จักเติมสุขให้ผู้อื่น” ความรักช่วยให้บุคคลเห็นคุณค่าการมีสัมพันธ์ภาพที่ดีกับคนอื่น ตระหนักถึงการใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นโดยการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน บรรณาการที่จะมอบสิ่งดีให้กับผู้อื่น อันจะทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างดี ดังคำกล่าวดังนี้

“... ที่ผมวาดออกมาเป็นความรักแบบพึ่งพากันครับ เวลาเรามีความรัก เราก็อยากให้ความสุขแก่เพื่อนมนุษย์ด้วยกันครับ...” (นนท์)

“... ชีวิตคนเรานั้น ผมก็อยากจะทำให้มีความสุข แล้วก็อยากให้คนที่เรารักมีความสุขด้วย...” (บี๋ม)

“... เหมือนเราไปรดน้ำให้ต้นไม้ เติบโตมีความสุขให้ เค้ายิ่งมีความสุข เราก็มีความสุขไปด้วย...” (จ๋ม)

ลักษณะที่ 6 “รู้จักรักแล้วรู้จักทำเพื่อผู้อื่น” ความรักทำให้บุคคลมีท่าที เจตนารมณ์ที่ดีกับคนที่ตนรัก บุคคลจะให้ความสนใจในความต้องการของคนรักและอยากที่จะตอบสนองความต้องการนั้นด้วยการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในทางที่คนรักต้องการ พยายามทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อคนรักแม้ว่าในบางครั้งอาจต้องฝืนกับความรู้สึกนึกคิดหรือความเป็นตัวตนของตนเองบ้างก็ตาม ดังคำกล่าวดังนี้

“... ปกติหนูจะชอบด่าแฟน เราก็ต้องปรับ หนูก็ลดอารมณ์ลงนะ เพราะด่าไปเค้าก็เครียด หนูก็ไม่อยากให้เค้าเครียด อยากใส่ใจเค้ามากขึ้น เค้าใส่ใจหนูตลอด เราก็ต้องใส่ใจเค้าเหมือนกัน...” (แนน)

“... ตอนปี 1 เกรซ ชี้เกียจเรียน ไม่ไปติดต่อกัน 2-3 อาทิตย์ พ่อแม่ก็บอกว่า มึงไปเรียนให้หนูหน่อยได้มั๊ย ภูกลัวมึงจะลำบาก ต่อไปจะได้ไม่เป็นห่วง มึงก็คิดว่าเกิดมาไม่เคยทำอะไรให้พ่อแม่เลย ก็เลยตัดสินใจไปโรงเรียนให้เค้า แม้ผมเรียนไม่รู้เรื่องก็พยายามตั้งใจฟังครู ทำงานตามเค้าหมดทุกอย่าง มันก็ผ่าน ผมเรียนให้แม่มาตั้งแต่ ปวช. 1 ก็มาปี 2 ได้ตอนนี้ก็เลยมาครึ่งทางแล้ว ก็ตั้งใจเรียนให้เค้าต่อไปดีกว่า...” (บี๋ม)

ผลการศึกษาดังกล่าวนี้เป็นผลสืบเนื่องมาจากการที่ผู้วิจัยชวนให้วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้ทบทวนคิดและพูดคุยเกี่ยวกับความรัก เป็นการให้เวลาและเปิดโอกาสให้วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาทได้ใคร่ครวญถึงประสบการณ์ การกระทำของตนต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต การกระทำของผู้อื่นต่อวัยรุ่น การมีอนาคตที่ดีร่วมกับคนที่ตนรัก เสียงแห่งความหมายและคุณค่าของความรักจากวัยรุ่นกลุ่มนี้ สะท้อนให้เห็นถึงแง่มุมทั้งดงามที่อยู่ในจิตวิญญาณของวัยรุ่น เป็นสิ่งที่ผู้วิจัยต้องการถ่ายทอดออกมาเป็นภาพวาด ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการทำงานกับวัยรุ่นด้วยการใช้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ ภาพนี้คือภาพของมือที่กำลังรดน้ำต้นไม้ โดยต้นไม้ดูชุ่มชื้น น้ำ ล้ำเสียงขึ้นไปหล่อเลี้ยงกิ่ง ก้าน ใบ เป็นต้นไม้ใหญ่ที่เขียวชอุ่มและแข็งแรง ภาพวาดนี้สะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้วิจัยกับผู้ให้ข้อมูลด้วยท่าทีความรัก ความรักนี้ช่วยเปิดพื้นที่ให้ผู้ให้ข้อมูล

เปิดเผยตนเอง เข้าใจในตัวตนของตนเอง และเกิดความรู้สึกเชื่อมโยงถึงคนที่ตนเองรัก สะท้อนออกมาถึงการให้ความหมายและคุณค่าของความรักทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ดังภาพต่อไปนี้

ภาพสะท้อนปรากฏการณ์ที่ได้จากการทำวิจัยวาดโดยผู้วิจัย

อภิปรายและสรุปผลการศึกษา

ข้อค้นพบในงานวิจัยครั้งนี้ มีหลายประเด็นที่สอดคล้องกับการศึกษาในกลุ่มอื่นที่ผ่านมา ดังนี้

ความหมายที่ 1 “ความรักคือ การให้ด้วยหัวใจ” สอดคล้องกับการศึกษาของ สงวน ธาณี และคณะ¹³ ที่พบว่าความรักคือการให้ทั้งสิ่งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรมที่ตนเห็นว่าเป็นสิ่งดีที่จะมอบให้กับคนรัก การศึกษาของ ผุสดี ตั้งจิตนุกูล¹⁴ พบว่า ความรักคือการให้โดยไม่ต้องการสิ่งตอบแทน และสอดคล้องกับทัศนะของ Fromm⁷ และ Kramer¹⁵ ที่ว่า ความรักนั้นต้องมีทั้ง 2 ลักษณะคือ ลักษณะของการให้และการรับ “ความรัก” กับ “การให้” นั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นคู่กันเสมอ

ความหมายที่ 2 “ความรักคือ การอยู่เคียงข้างร่วมทุกข์ร่วมสุข” สอดคล้องกับการศึกษาของ ปณิตดา ชำนาญสุข² พบว่าวัยรุ่นที่กระทำรุนแรงแสดงออกถึงความรักที่เขามีต่อพวกพ้องของตนโดยการใช้สัญลักษณ์ของการกระทำรุนแรง และสอดคล้องกับมุมมองของ Prescott (อ้างถึงใน ผุสดี ตั้งจิตนุกูล)¹⁴ ที่กล่าวว่า คนที่รักกันจะเป็นห่วงในสวัสดิภาพของคนที่ตนรักเหมือนกับสวัสดิภาพของตนหรือยิ่งกว่า เป็นห่วงในความปลอดภัยและไม่ปลอดภัยของคนรัก พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อช่วยเหลือผู้ที่ตนรัก

ความหมายที่ 3 “ความรักคือ การเปิดใจยอมรับตัวตนที่แท้จริงของผู้อื่น” สอดคล้องกับการศึกษาของ Divis and Latty-Mann¹⁶ ที่พบว่า การเคารพและการยอมรับซึ่งกันและกันเป็นองค์ประกอบของความสัมพันธ์แบบความรัก และสอดคล้องกับมุมมองของ Fromm⁷ และ Kramer¹⁵ ที่กล่าวถึงองค์ประกอบของความรัก ว่าเป็นการยอมรับผู้อื่นอย่างที่เขาเป็น โดยตระหนักถึงความเป็นบุคคลของคนนั้น ให้การเคารพคนที่เรารักในฐานะมนุษย์คนหนึ่งที่มีศักดิ์ศรี

ความหมายที่ 4 “ความรักคือ การดูแลเอาใจใส่ห่วงใยกัน” สอดคล้องกับการศึกษาของ สงวน ธาณี และคณะ¹³ ที่พบว่า

ความหมายของความรัก คือการดูแลเอาใจใส่และห่วงใยกันในชีวิต ความเป็นอยู่ของคนที่เรารัก และสอดคล้องกับมุมมองของ Fromm⁷ และ Kramer¹⁵ ที่กล่าวว่า การดูแลเอาใจใส่ ความห่วงใย เป็นองค์ประกอบของความรัก

ความหมายที่ 5 “ความรักคือ ความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด” สอดคล้องกับการศึกษาของ Divis and Latty-Mann¹⁶ พบว่า ความใกล้ชิดสนิทสนมและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันเป็น องค์ประกอบของความสัมพันธ์แบบความรัก เช่นเดียวกับกับ ทศนะของ Sternberg and Weis¹⁷ กล่าวถึงความใกล้ชิดสนิทสนม (intimacy) เป็นองค์ประกอบของความรัก

สำหรับคุณค่าความรักของของวัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท นั้น ผลของการศึกษาสอดคล้องกับทศนะของ Watson^{10,18} ที่กล่าวไว้ว่าความรักทำให้บุคคลมีอิสระ หลุดพ้นจากวงจรของความทุกข์ ปลดปล่อยออกจากพันธนาการแห่งความขมขื่น ความโลภ การแก่งแย่ง แข่งขันกัน ความรักที่ดำรงอยู่ในมนุษย์จะค่อย ๆ พัฒนาความเป็นมนุษย์ของบุคคลนั้นให้ดีขึ้น ทำให้ชีวิตสดชื่น แจ่มใสขึ้น พลังของความรักจะทำให้บุคคลมีแรงขับเคลื่อนในการ ทำบางสิ่งบางอย่างเพื่อตนเองและผู้อื่น ทำนองเดียวกันนี้ พี. เอ็น. กุนนา¹⁹ กล่าวว่า “ความรักช่วยหล่อเลี้ยงร่างกาย จิตใจ และจิต วิญญาณของมนุษย์ ทำให้ชีวิตเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นอย่าง อัจฉริยะ ผู้ที่มีความรักจะเรียนรู้ได้จากการปรับตัวให้ตนสามารถ อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้และมีความเจริญงอกงามในชีวิต ในทางตรงกันข้าม ผู้ที่ขาดความรักจะเกิดความรู้สึกโดดเดี่ยว ถูกเมินเฉย ถูกทอดทิ้ง” เช่นเดียวกับ วิทยา นาควัชร⁶ ที่กล่าวว่าความรักเป็นสิ่ง ที่มีอยู่แล้วในตัวของผู้คนทุกคน การมีความรักและมิตรภาพกับ เพื่อนมนุษย์จะก่อให้เกิดความสุขทางจิตใจ มีความคิด ทศนคติ อารมณ์และความรู้สึกที่ดีจนเกิดความอึดอึด พอใจ มีความหวัง ไม่รู้สึกเหงา โดดเดี่ยว โกรธ หรือก้าวร้าว ขณะที่ วีระ ไชยศรีสุข²⁰ กล่าวว่าความรักเป็นเครื่องมีลดความเครียดที่ดีที่สุด และยังทำให้เรามองโลกในแง่ดี รู้สึกเข้มแข็ง กระตือรือร้นและตื่นตัวกับชีวิต เมื่อเรารักคนอื่น เขาก็จะรักเราตอบ เราปรารถนาให้คนอื่นมีความสุข ตัวเราก็จะพลอยมีความสุขไปด้วย

การศึกษานี้มีทั้งข้อดีและข้อจำกัดดังต่อไปนี้ การใช้เทคนิคการ เล่าเรื่องจากภาพวาดในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้ภาพวาด เป็นสื่อในการเล่าถึง “ความรัก” ทำให้ผู้ให้ข้อมูลสามารถสะท้อนถึง ความหมายและคุณค่าของความรักได้เป็นอย่างดี ทั้งในแง่มุมมองของ ทศนคติ อารมณ์ ความรู้สึก และพฤติกรรมที่สะท้อนถึงความรัก อีกทั้ง การวาดภาพทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางคนรู้สึกเพลิดเพลินและ ผ่อนคลาย ซึ่งหลังจากวาดภาพแล้วผู้ให้ข้อมูลดังกล่าวยังคงอยู่ใน บรรยากาศที่ผ่อนคลาย ทำให้ไม่เร่งรีบจนเกินไปในการให้ข้อมูล อย่างไรก็ตาม ในด้านข้อจำกัดนั้น พบว่าผู้ให้ข้อมูลบางคนมี ความรู้สึกกังวลถึงความสวยงามของภาพจึงใช้เวลานานในการ วาดภาพ ทำให้กระทบต่อช่วงเวลาของการสัมภาษณ์เชิงลึกหลังจากที่ วาดภาพแล้ว ซึ่งในการเก็บข้อมูลแต่ละครั้งผู้วิจัยจำเป็นต้องนัด

หมายในช่วงเวลาว่างระหว่างคาบเรียนและในวันที่ผู้ให้ข้อมูลมา โรงเรียนเพื่อความสะดวกของผู้ให้ข้อมูล

สิ่งที่ประสบในระหว่างการทำการศึกษาและผลการศึกษาที่ พบ ทำให้ได้ข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้ 1) พยายามโดยเฉพะอย่างยิ่งพยายามที่ทำงานด้านสุขภาพจิต และบุคลากรสุขภาพอื่น ๆ ควร มีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความหมายของความรักของ วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท อันจะนำไปสู่การปฏิบัติกับวัยรุ่น ดังกล่าวด้วยความจริงใจ เอาใจใส่ และยอมรับ เปิดโอกาสให้วัยรุ่น มีอิสระในการแสดงออกตามทัศนะดังกล่าวและเป็นที่ยอมรับ เพื่อ ส่งเสริมให้วัยรุ่นกลุ่มนี้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้อย่าง สร้างสรรค์ 2) บุคลากรทางการศึกษาและสารวัตรนักเรียนควรให้ ความสนใจในการจัดกิจกรรมที่ช่วยให้วัยรุ่นที่ก่อเหตุทะเลาะวิวาท เกิดการเรียนรู้ที่จะใช้พลังที่มีอยู่ในตนในทางสร้างสรรค์ หรือเป็น ประโยชน์ เป็นสื่อกลางในการขยายผลด้านบวกของวัยรุ่นให้เป็น ที่ ประจักษ์แก่ครอบครัว ชุมชนและสังคม และ 3) เสนอแนะให้ ประยุกต์ใช้การวาดและการเล่าเรื่องจากภาพ ในการทำวิจัยกับ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีความเปราะบางในชีวิต หรือที่มีประสบการณ์ ชีวิตที่เลวร้าย ที่มีความลำบากใจในการสื่อสารความคิดความรู้สึก ต่อปัญหา หรือถ่ายทอดประสบการณ์ออกมาเป็นคำพูด เช่น เด็กที่ ถูกทอดทิ้ง บุคคลที่ถูกกระทำรุนแรง ถูกข่มขืน ติดสารเสพติด หรือผู้ที่อยู่ในภาวะซึมเศร้า เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักข่าว News Station. Thaihomelist Network. ตำรวจนครบาลเผยสถิติ นักเรียนตีกันปีนี้สูงสุดในรอบ 3 ปี. 2552. (สืบค้นข้อมูลวันที่ 15 มีนาคม 2554, ที่ http://www.thaipbs.or.th/s1000_obj/front_page/page/1037.html?content_id=204225)
2. ปณิตดา ชำนาญสุข. โลกความรุนแรงของวัยรุ่นในบริบทความเป็นเมือง. *วารสารร่วมพฤษ* 2551;26(2):89.
3. สุภาวดี มั่นจิระ. การศึกษาทัศนคติของเด็กวัยรุ่นต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหา และบทบาทของสถาบันทางสังคมในการแก้ไขพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของ วัยรุ่น. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพฯ. บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2547.
4. ศักรินทร์ ไม่น้อย. การก่ออาชญากรรมคดีอุกฉกรรจ์และสะเทือนขวัญของ วัยรุ่น: บทปัจจัย ผลลัพธ์ และมาตรการในการแก้ไข. *วารสารสำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ* 2551;40(2):119-120.
5. ศิริพันธ์ เพชรทองคำ. คำบรรยายจิตวิทยาพัฒนาการและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2521.
6. วิทยา นาควัชร. ความสุข 3 อย่างสร้างได้. กรุงเทพฯ. อมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์พับลิชชิ่ง, 2552.
7. Fromm E. The art of loving. New York. Harper and Row Publishers Inc, 1962.
8. Hendrick S. Human development and family studies. Ohio. Kent State University, 1978.
9. Silverman D. Beginning research: Interpreting qualitative data, method for analysing talk. London. Sage Publications, 1993.
10. Watson J. Nursing: The philosophy and science of caring. Boulder, Colorado. The University of Colorado Press, 2008.
11. Rose G. Visual methodologies: An introduction to the interpretation of visual materials. London. Sage, 2001.

12. Liamputtong P, Rumbold J. Knowing differently: Arts-based and collaborative research methods. New York. Nova Science Publishers Inc, 2008.
13. สงวน ชานี, อภรณ์ ดีนาน, ชนิดา แนบเกษร. รายงานการวิจัย ความหมายของความรักในมุมมองของครู ผู้ปกครอง วัยรุ่นที่ติดสารเสพติดและวัยรุ่นที่ไม่ติดสารเสพติด. ชลบุรี. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2549.
14. ผุสดี ตั้งจิตนุกุล. ทศนคติที่มีต่อความรักของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว. เชียงใหม่. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2544.
15. Kramer DP. The art of loving. New York. Harper Collins Publishers, 2006.
16. Davis KE, Latty-Mann H. Love styles and relationship quality: A contribution to validation. *J Soc Pers Relat* 1987;4(7):409-428.
17. Sternberg JR, Weis K. The new psychology of love. London. Yale University, 2006.
18. สายใจ พัวพันธ์. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาทฤษฎีการพยาบาล: ศาสตร์แห่งมนุษย์และการดูแลมนุษย์ของวัดสัน. ชลบุรี. สาขาวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, 2551.
19. พี เอ็น กุณา, แปลโดย นวลฉวี พานิชกุล และสมบูรณ์ สุขศิลป์. วิธีแห่งรัก วิธีแห่งชีวิตแต่งงาน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. ต้นหมาก, 2528.
20. วีระ ไชยศรีสุข. สุขภาพจิต (Mental health). กรุงเทพฯ. ต้นอ้อ, 2533.

Editorial note

*Manuscript received in original form on July 1, 2011;
accepted in final form on August 2, 2011*